

Inför franska parlamentsvalen i juni 2022

Den sittande presidenten Emmanuel Macron vann ganska klart över utmanaren Marine Le Pen i 2:a omgången av presidentvalet (58,55% mot 41,45%). Han var klar favorit i opinionsundersökningarna, så detta var inte särskilt överraskande. Men de kommande parlamentsvalen som hålls i juni är inte lika lätta att förutspå. I föreliggande artikelsamling diskuteras detta, och då i synnerhet de olika turerna för att samla vänsterväljare i en Vänsterunion, med Jean-Luc Mélenchon som samlande kraft. Man har också lyckats ena Mélenchons parti "Det okuvliga Frankrike", kommunistpartiet, de gröna och socialistpartiet i gemensam valplattform som kallas "Ny Folklig Ekologisk och Social Enighet" (Nouvelle Union populaire écologique et sociale). Men alla är inte särskilt lockade av detta.

Samtliga artiklar är översatta av Björn Erik Rosin.

MF 24/5 2022

Innehåll

Libération	1
<i>Historiskt</i>	1
International Viewpoint	2
<i>Ny valunion i franska vänstern</i>	2
Mediapart	4
<i>En oväntad vänsterdynamik</i>	4
<i>NPA säger nej till Vänsterunionen</i>	9
<i>Olivier Besancenot: "Ukrainakriget har delvis gjort den franska vänstern paralyserad"</i>	11

Lästips:

[Grönröda inleder samarbete mot Macron](#) (*Flamman*)

Libération

Historiskt

Paul Quinio

Libération, 5 maj 2022

”Historiskt”. Alla partier som sedan i söndags undertecknat avtalet om att vänstern inför parlamentsvalet ska enas bakom *La France Insoumise* (LFI) talar om ett ”historiskt” ögonblick. Det är det också i många avseenden. Att se dessa fyra grupperingar (LFI, socialistpartiet, de gröna och kommunistpartiet) komma överens om en sådan text när en del av dem inte kunnat tala med varandra på femton år är helt klart något historiskt. Det är så än mer i och med att avtalet bekräftar den radikala vänsterns dominans över den reformistiska vänstern, LFI över socialistpartiet, Jean-Luc Mélenchon och hans 22 procent i första omgången av presidentvalet gentemot sina tidigare socialistiska partikamrater, som står försvagade som aldrig tidigare med Anne Hideos usla resultat den 10 april och i form av interna motsättningar. Många vänsterväljare som är för enhet – i månader har de upprepat det i alla sorters tonlägen – ser också denna överenskommelse inför parlamentsvalet som goda skäl att tro att ett blad har vänts.

Foto: Wikipedia, Europaparlamentet (2016). CC BY 4.0.

Historiskt således. Men med stort H eller litet h? Jean-Luc Mélenchon hoppades på att förhandlingarna skulle vara avklarade till den 3 maj för att kunna spela på när folkfronten kom till makten den 3 maj 1936. Det missades med några timmar, men Mélenchon själv har ju snarare talat om mötet med historien när han i fall den nya koalitionen vinner parlamentsvalet i juni kan ta plats i Matignon [motsvarigheten till Rosenbad]. Vi får vänta ett tag ...

Själva karaktären på avtalet, en koalition där var och en behåller sin autonomi snarare än ett verkligt gemensamt program, gör det också nödvändigt med ett minimum av försiktighet innan man börjar tala om [Léon] Blum eller [François] Mitterrand. En del av aktörerna medger det själva, det handlar framför allt om ett avtal inför valet om fördelning av valkretsar och de djupare motsättningarna har sopats under mattan i formuleringar som brukar synas i sådana här sammanhang. Inget märkligt i det: motsättningarna i ekonomiska frågor (skatter, budgetunderskott), sociala frågor (minimilönernas nivå, pensioner), på energiområdet (kärnkraften), med mera, har alltid förekommit inom vänstern även när den suttit vid makten och oavsett utseendet på den allians man bildat (gemensamt program under Mitterrand, mångfaldsvänster under [Lionel] Jospin [premiärminister 1997-2002] eller den än mer mångfaldiga vänstern under [François] Hollande [president 2012-2017]).

De verkligt stora frågorna när denna ”Ny Folklig Ekologisk och Social Enighet” bildas i Frankrike har med en annan aktualitet att göra: kriget i Ukraina och de frågeställningar det lett till på europeisk nivå. Den text som LFI och socialistpartiet undertecknat (samma gäller den de gröna skrivit på) nöjer sig med att tala om ”olika syn på det europeiska uppbygget”. Det är mildt uttryckt. Sedan folkomröstningen 2005 [om den nya EU-konstitutionen] har den frågan stått i centrum för debatterna inom vänstern. Och det är en central fråga för dem inom socialistpartiet som ”avvisar” denna överenskommelse. Under kampanjen inför presidentvalet, och inte heller i den text som just undertecknats, talade Jean-Luc Mélenchon längre om att lämna EU. Men tre dagars förhandlingar och sex paragrafer med slingrande formuleringar kan inte utplåna femton år av hårda motsättningar eller undanröja frågetecknen kring LFI:s skepticism mot EU och följderna av den ”olydnad” mot EU:s politik överenskommelsen talar om (för att inte tala om Jean-Luc Mélenchons syn på Nato och den alliansfria utrikespolitik han förespråkar och som inte nämns i överenskommelsen). Vid en tidpunkt då EU till sist ser ut att stärkas (framför allt under trycket av Covid och än mer sedan kriget i Ukraina startade) och helt klart kommer att behöva stärkas än mer de kommande veckorna, månaderna och åren, enas vänstern i Frankrike, visserligen genom att öppet erkänna oenigheten, bakom en ledande kraft som går på tvären mot ett grundläggande inslag i vad vänstern i regeringsställning stått för: detta europeiska arv från ”Den Gamle”, som Mélenchon ömsint brukat kalla François Mitterrand. Den Mitterrand som han beundrar så mycket för känslan för Historien med stort H.

International Viewpoint

Ny valunion i franska vänstern

Léon Crémieux

International Viewpoint, 11 maj 2022

Efter flera veckor av förhandlingar, främst med de gröna och socialistpartiet, har *La France Insoumise* [Det okuvliga Frankrike], den vänsterorganisation som leds av Jean-Luc Mélenchon, undertecknat en valallians inför det franska parlamentsvalet den 12 och 19 juni då de 577 ledamöterna av nationalförsamlingen ska väljas.

I NUPES (”Ny Folklig Ekologisk och Social Enighet”) ingår därmed *La France Insoumise* (LFI), de gröna, kommunistpartiet och socialistpartiet. De olika parterna är överens om att ställa upp med en gemensam kandidat i alla valkretsar (med undantag för de utomeuropeiska franska territorierna och Korsika). Helt klart är överenskommelsen ett resultat av den styrkebalans som uppstått inom den franska vänstern efter presidentvalet i april, då Mélenchon blev helt dominerande, och risken för att dessa partier skulle bli marginaliserade i den kommande nationalförsamlingen.

Å andra sidan ville LFI och Mélenchon ha största möjliga samling på vänsterkanten i syfte att få majoritet i parlamentet och erövra posten som premiärminister. LFI satsade kraftigt på en sådan enhet och att hindra de gröna (EELV) och socialistpartiet från att presentera egna kandidater. Till att börja med talade LFI om en proportionell fördelning av antalet kandidater, vilket skulle ha gett socialisterna 29, kommunistpartiet 38 och de gröna 78. Men nu har de partierna fått ett än större antal med 70 för socialisterna och 100 för de gröna mot 50 för kommunistpartiet (som ändå gjorde bättre ifrån sig i presidentvalet än socialistpartiet). Men målet i förhållande till socialistpartiet var att försäkra sig om att avtalet skulle få majoritet i socialistpartiets ledning och liten risk för någon egen lista på det hållet. Socialistpartiets 19 avgående ledamöter kommer därmed att kandidera för NUPES.

Valsystemet (där avgörandet sker i två omgångar) gör det nödvändigt med en gemensam kandidat i första omgången för att ha så stora utsikter som möjligt att avancera till andra omgången. Utan överenskommelse skulle LFI som bäst ha fått cirka 50 invalda.

Att socialistpartiet plötsligt ställt sig bakom LFI ska ingen låta sig luras av. Ledningen för socialistpartiet, i varje fall den del som inte lockas av att ansluta sig till Emmanuel Macron, har helt enkelt ansett att partiets framtid hängde på att satsa på vänsterenhet. Samma gällde de gröna.

För att få till stånd unionen har LFI därför, utifrån ”realpolitiska” överväganden inför valet, valt att späda ut sitt program om full pension vid 60 år, vägra följa EU:s traktater och till och med vad gäller att höja minimilönerna till 1 400 euro i månaden. Dessutom har minskat på möjligheterna för kandidater från utsatta förortsområden i den nya valunionen. LFI har heller aldrig haft något intresse av att ge *Nouveau parti anticapitaliste* (NPA) den plats, liten men reell, som enhetslogiken borde ha berättigat det till. LFI hade inga planer på att låta Philippe Poutou (NPA:s kandidat i presidentvalet) ställa upp i en valkrets, där han haft möjligheter att bli vald eller kandidera i Bordeaux i enlighet med det samarbete som LFI och NPA haft i kommunal- och regionalval.

Förutom att socialistpartiet fått tre gånger så många kandidater som resultatet i presidentvalet berättigade det till erbjöd man NPA bara fem kandidater (tre gånger mindre än dess tyngd bland väljarna) och det i valkretsar utan några större möjligheter att bli vald.

En symbol så god som någon.

NPA försökte i det längsta fortsätta förhandlingarna med hopp om resultat, men möttes av motparter som inte var inställda på att komma med några seriösa förslag vare sig beträffande program eller kandidaturer. Enda syftet var att ha med NPA:s namn i alliansen. Som Philippe Poutou konstaterade ”insåg NPA till sist att man inte var riktigt önskvärd av *La France Insoumise*”

NPA kommer ändå att delta inom ramen för den dynamik som uppstått den sista tiden och försöka stimulera och delta i olika former av enhetsarbete. I ett uttalande från MPA:s nationella ledning heter det att NPA kommer att uppmana till röstning på de av NUPES kandidater som står för en reell brytning med den rådande politiken. I de valkretsar där NUPES företräds av socialliberala kandidater kommer NPA att försöka göra andra röster hörda från arbetsplatser och förortsområden, representanter för en kämpande vänster oberoende av institutioner och socialliberalism.

Att LFI varit så avvisande mot NPA visar att organisationen satsar allt på moderation och att vara förenlig med rådande institutioner, medan många aktivistgrupper vill se en mobilisering och organisering underifrån.

Det går egentligen inte att säga vilken politisk slagkraft den nya vänsterunionen kommer att få, men NUPES kan helt klart bli det största hotet mot Macrons planer på att få parlamentarisk majoritet. Och de veckor som återstår fram till valet kommer det otvivelaktigt att bestämma kursen på den politiska debatten.

Hittills har Macron byggt sin image på att vara ett bålverk mot extremhögern, mot sin bästa fiende Marine Le Pen, och spelat på de antifascistiska instinkterna hos de traditionella vänsterväljarna. Den logiken kommer nu att rubbas fullständigt. Enligt de första prognoserna kommer det i andra omgången den 19 juni att stå mellan kandidater från Macrons parti och kandidater från NUPES.

Medierna och Macrons parti har också mycket riktigt börjat helt fokusera på attacker mot Mélenchon och den nya vänsterunionen. Många uttrycker sitt missnöje med att socialisterna varit så snabba med att liera sig med Mélenchon. Man hade hellre sett att man hastat iväg och lierat sig med Macron. Det finns således en liten men reell möjlighet att vänstern kommer att bli den främsta oppositionen till Macron i det nya parlamentet och rent av att han kan berövas på den tänkta majoriteten. Och detta är något som skrämmer kretsen kring presidenten.

För närvarande har den nya vänsterunionen inte lett till någon splittring i socialistpartiet. Däremot är det troligt att partiet i en del valkretsar kommer att ställa upp med egna kandidater mot representanterna för NUPES.

Mediapart

En oväntad vänsterdynamik

Edwy Plenel

Mediapart, 4 maj 2022

Efter en presidentvalskampanj i splittring kommer olika delar av vänstern och de gröna inför parlamentsvalet [12 och 19 juni] att gå fram bakom samma fana: La Nouvelle Union Populaire écologique et sociale [Nya folkliga ekologiska och sociala unionen]. Denna oväntade dynamik kan göra det möjligt att på parlamentarisk väg sätta sig upp mot den absolutism Emmanuel Macron står för.

”Där faran växer, växer också räddningen”: sedan länge har [sociologen och samhällsdebattören] Edgar Morin lyft fram poeten Hölderlins dialektiska maxim, som för övrigt inte tillkom av någon slump. Hölderlin (1770-1843) var vän till Friedrich Hegel (1770-1831), som han studerade tillsammans med vid universitetet i Tübingen. Med andra ord, insikten om faran kan leda till räddning.

Det är exakt vad som sker i Frankrike idag när olika delar av vänstern och de gröna helt oväntat lyckats nå enighet om att försöka åstadkomma en ny parlamentarisk majoritet och därmed en ”cohabitation”, ett samboende, med den nyss återvalde presidenten.

Förtjänsten ligger framför allt hos *La France Insoumise*, Det okuvliga Frankrike, LFI, som insett det historiska ansvar som Jean-Luc Mélenchons resultat i presidentvalet (21,95 procent) innebär. För andra gången har denne skaffat sig positionen som ledare för det läger som utgör alternativet till den reaktionära och konservativa högern.

Mélenchon och hans rörelse har dragit lärdom av misstagen från 2017, då man inte utnyttjade det tillfälle som bjöds och i stället lät framgången omvandlas till ett kollektivt bakslag för vänstern. För fem år sedan fick Jean-Luc Mélenchon 19,58 procent mot 6,36 procent för socialistpartiets Benoît Hamon, som då hade de gröna bakom sig. Ett resultat som nästan exakt överensstämmer med vad socialistpartiets kandidat Anne Hidalgo och de grönas Yannick Jadot uppnådde i årets val (6,38 procent).

Redan LFI:s beslut att i årets presidentval gå fram under etiketten *Union populaire*, Folklig enhet, och bakom sig samla namn från de sociala protesterörelserna, som Aurélie Trouvé – länge ordförande för anti-globaliseringsrörelsen *Attac*, gav signaler om öppenhet för mångfalden och olikheterna inom den demokratiska, sociala och ekologiska vänstern.

Utan att op minsta sätt blunda för att mer småskurna ambitioner till politisk makt kan finnas måste också konstateras att de förhandlingar utan förbehåll som inleddes omedelbart efter andra omgången i presidentvalet nu burit frukt.

Resultatet står i proportion till det hot som det nyss avverkade presidentvalet innebär: och då inte bara hotet från en extremhöger starkare än någonsin (dess tre kandidater fick tillsammans 32,28 procent i första omgången, mot 27,85 procent för Emmanuel Macron), utan framför allt hotet från den kallbrand som drabbat den offentliga debatten, bland medier och politiker och även på det intellektuella planet, genom sin besatthet av identitära, nationalistiska och rasistiska frågor.

Hindra extremhögern från att stå på tröskeln till presidentmakten 2027

De fem senaste åren har *Mediapart* rikligt dokumenterat dessa hot. Vi vet att den omvalde presidenten inte är i stånd att driva tillbaka dem, än mindre bekämpa dem. Macron har oupphörligt lekt med den eld han påstått sig vilja släcka. Inte bara har han gett efter för extremhögern på det ideologiska området, han har dessutom bidragit genom den bitterhet och ilska hans politik lett till, där hans högdragenhet och arrogans bara strött ytterligare salt i såren efter det polisvåld han använt sig av mot sociala protester.

Samma orsaker får samma följder och det råder knappast något tvivel om att som en konsekvens av den politik höger och vänster fört de senaste 20 åren, efter den första väckarklockan vid presidentvalet 2002, skulle en femårsperiod med Emmanuel Macron i orubbat bo kunna leda till att extremhögern om fem år stod än närmare Elyséepalatset [den franske presidentens högkvarter, ö.a.] 2027. Enda sättet att undvika detta är att inte överlåta hela makten åt presidenten och vid det kommande parlamentsvalet skapa en ny parlamentarisk majoritet kapabel till en annan politik.

Förutom denna antifascistiska aspekt finns också en demokratisk nödvändighet. Det nyligen avverkade presidentvalet har än klarare framhävt att det institutionella systemet under Femte republiken i Frankrike [den konstitution med direktval av presidenten som infördes sedan Charles de Gaulle 1958 återtagit makten, ö.a.] är utslitet och inte längre kan uppfylla kravet på att representera väljarkåren. Alltfler medborgare känner sig uteslutna, inte erkända, inte berörda av det.

Emmanuel Macron blev omvald i brist på bättre, för att spärra vägen för extremhögern, och befinner sig, med förre socialistiske premiärministern Lionel Jospins väl genomtänkta formulering, inför ”en frustrerad befolkning, splittrad och förvirrad i början av en ny och oviss femårsperiod”. Men trots att han är i minoritet (27,85 procent av rösterna, dvs 20,07 procent av samtliga registrerade väljare i första omgången) kan han också som en pokerspelare bluffa, vilket skedde 2017, då Macron obekymrat struntade i den mångfald av väljare han kunnat dra fördel av gentemot Marine Le Pen.

Om detta scenario upprepas nu och han får en lika förkrossande som undergiven majoritet i nationalförsamlingen efter parlamentsvalet, utan opposition eller motvikt, kommer en stor del av väljarkåren åter att gå omkring med en besk känsla av att ha berövats på sina demokratiska rättigheter. Med andra ord att ha gjorts till åtlöje, blivit ignorerad och ringaktad. De tecken på panik som på sistone kunnat noteras i Elyséepalatset med olika demagogiska och opportunistiska signaler, förändrar inget i grunden: folket har alltför ofta blivit duperat för att låta sig luras en gång till.

En majoritet av väljarna för en vänsterallians

Den opinionsmätning som [opinionsinstitutet] Ipsos gjort för France Television och Radio France bekräftar presidentens brist på legitimitet: 42 procent av dem som i andra omgången av presidentvalet röstade på Emmanuel Macron uppger att deras enda motivation var att spärra vägen för extremhögern. Om man till det lägger alla som inte röstade (28,01 procent av samtliga registrerade) plus alla blankröster och ogiltiga (6,23 procent) framgår att en majoritet av väljarna inte står bakom den återvalde presidentens program och framför allt inte velat ge honom någon check in blanco.

Detta styrks av andra delar av Ipsos mätning: 46 procent (mot 34 procent för) har ”en negativ inställning” till att Emmanuel Macron blivit omvald, 56 procent önskar att han ”förlorar parlamentsvalet och att han får samregera med en opposition som hindrar honom från att genomföra sitt program” och slutligen säger 57 procent att de är för en allians mellan de främsta partierna inom vänstern och ”gemensamma listor” inför parlamentsvalet.

De gallskrick som planerna på enhet mellan vänstern och de gröna lett till, oavsett om de kommit från presidentens läger eller från François Hollande [socialistisk president 2012-17], för att inte tala om det som hörts i olika medier, är inget annat än häpnadsväckande. Samma personer och organ som för knappt några dagar sedan stod på knä för att få motvilliga vänsterväljare att rösta på Macron är nu helt skräckslagna inför hotet om en enhet mellan vänstern och de gröna bakom Jean-Luc Mélenchon.

Att döma av dem har hotet från extremhögern plötsligt avdunstat. I stället utgörs hotet av något än värre, att vänstern och yttersta vänstern skulle enas. Det handlar om den sedvanliga refrängen från de härskande klasserna inför folkliga mobiliseringar – ”hellre Hitler än folkfronten”. Detta försök att bedöva bortser helt från att inga demokratiska och sociala landvinningar någonsin delats ut uppifrån, utan alltid genom kamp underifrån, genom dynamiken i de mobiliseringar de närmast berörda stått för då man förmått överskrida småaktiga tvistigheter och egoistiska motsättningar. Samtidigt som man gett inspiration åt och radikaliserat de program man gått fram med i val.

Ett antal så kallade socialister, som orättmätigt gör anspråk på ett sådant arv, försöker skrämmas med Jean-Luc Mélenchon som ett vänsterspöke. Detta är bara ett tecken på paniken inför möjligheterna av en radikal förändring och att man helt vikit ner sig för den rådande samhällsordningen.

Deras insatser vid makten, präglade av misslyckanden och opportunistik, gör dem knappast till några auktoriteter på det moraliska området. Kanske är det av frukan för att behöva konfronteras med det som förvandlat dem till fiender till det läger de säger sig tillhöra och gärna underhåller schablonen om ”en vänster som inte kan enas”, hela det maskineri som många väljare övergav i första omgången av presidentvalet och som länge visat sig enfaldigt och skadligt.

Vad beträffar konsekvensen återfinns den nog i de offentliga programmatiska överenskommelser som Den nya folkliga unionen ingått snarare än i macronismens barocka sammankopplingar, där ett helt uppbåda av vilsekomna figurer på vänsterhåll, från Jean-Pierre Chevènement, f d försvarsminister och företrädare för en nationalistisk vänster i socialistpartiet, till Manuel Valls, högerinriktad f d socialistisk premiärminister, till Elisabeth Guigou, tidigare socialistisk justitieminister, till François Rebsamen, tungt namn inom socialistpartiet, utan samvetsqual samlas med en skara konservativa och reaktionärer och med den tidigare högerpresidenten Nicolas Sarkozy på lur i bakvattnet.

Den våldsamma kampanjen för att misskreditera den enda goda nyheten för en vänster, som inte vill nöja sig med uppgivenhet och vanmakt, är rent struntprat och det står klart hur

oroande detta är för en sluten krets som spjärnar fast sig vid sina klassintressen. Sanningen är att ledaren för LFI alls inte är någon extremist, utan att han dragit lärdomar av rörelserna i samhället, det motstånd och den kamp som pågår, där han till och med utvecklats på en rad om råden – det akuta läget för miljöfrågorna, synen på det sekulära samhället, frågor som rör landets institutioner, den kulturella mångfalden, osv.

Att man kan förhålla sig skeptisk till det taktiska inslaget i denna utveckling och att en hel del återstår att göra, framför allt på det internationella området (relationer med Putins Ryssland) och demokratifrågor (rättsväsendets oberoende och mångfalden inom medierna) hindrar inte ett konstaterande och erkännande av de reella framstegen: ökad politisk aktivitet bland de unga i utsatta områden, förbättrad representation för de folkliga klasserna, framväxten av nya namn i ledande ställning – allt i överensstämmelse med bilden av ett mångkulturellt Frankrike.

Jean-Luc Mélenchon var länge medlem av socialistpartiet och ingick också som minister i Lionel Jospins socialistregering (som också var ett samboende med högerns president Jacques Chirac åren 1997-2002). I grunden kan hans nuvarande strategi jämföras med François Mitterrands på 1970-talet. På den tiden var motsättningarna internationellt än mer tillspetsade inom vänstern än vad de är idag, men Mitterrand höll ändå fast vid en union mellan olika partier inom vänstern.

Framför allt förankrade Mitterrand denna valdynamik, som ledde till segern 1981, i den kamp och de rörelser som utgjorde den sociala basen och som skakade om hans egna politiska hållpunkter och sitt eget förflutna i olika regeringar. När socialistpartiets förste sekreterare Olivier Faure nu ansluter sig till enhetsdynamiken och överger en politik som alltför länge handlat om att gå vilse i förvaltning av statsmakten och vända ryggen åt den sociala basen följer han egentligen bara den politik Mitterrand slog in på 1971 när socialistpartiet bildades.

”Att återskapa ett stort socialistparti”, skrev Mitterrand då i boken *La Rose au poing*, Rosen i näven, ”förutsätter att flera villkor är uppfyllda och först och främst att återvinna förtroendet hos dem det har i uppdrag att försvara och förena sig med dem på kampens område. Äkthet är inget som går att uppfinna, det visar sig i handling. Den tiden är förbi när man kunde bli vald på ett vänsterprogram för att sedan regera från höger.”

Det finns all anledning – och *Mediapart* har aldrig tvekat att göra upp räkningen med den epoken – att understryka hur lite Mitterrand under sina fjorton år vid maken brydde sig om sina egna uttalanden. Men denna klyfta mellan dynamiken i val och maktutövning är idag bara ytterligare ett argument för att gripa tillfället med *l'Union populaire*: det ger oss en god möjlighet till parlamentariskt maktskifte, och inte i samband med ett presidentval, vilket minskar de risker som finns inbyggda i det franska systemet att en person lägger beslag på den vilja alla uttryckt.

Kanske är det vår sista chans, då så många tidigare tillfällen sumpats bort. Behöver vi påminna François Hollande om att vi nu får betala priset för att han som socialistpartiets förste sekreterare fick partiet att godta att vända på valordningen och låta presidentval föregå parlamentsvalet? Och att han när han själv 2012 blev president, precis som Emmanuel Macron fem år senare, svek möjligheterna att återge parlamentet dess makt för att i stället satsa på presidentens allmakt med ständigt maktmissbruk som följd.

Tiden lider. Det handlar om inget mindre än att återge Republiken dess rätta plats och hindra den från att falla samman. För en ny och orubbligt demokratisk, social och ekologisk parlamentarisk majoritet finns inget annat alternativ än att lita till sin mångfald, sin rikedom och sin kollektiva uppfinningsrikedom.

När François Hollande säger att de gröna gått över den röda linjen i frågan om EU när man lierat sig med LFI är det på sin plats att påminna om att han själv 2012 lovade att ”omförhandla” de EU-fördrag som hans företrädare Nicolas Sarkozy gått med på. Och att det snart också var hans egna ministrar från de gröna som kritiserade honom för detta.

Presidentmakten kväver mångfalden, inte bara i form av direkt opposition utan också alla försök till nyanser. Den förvandlar det politiska systemet till något närmast militärt, enformigt och livlöst, där kritiskt tänkande ersätts med automatisk disciplin, där ”presidentens majoritet” berövar de folkvalda möjligheten att agera självständigt och förvandlar dem till kurtisaner.

Att återge parlamentarismen dess legitimitet och trovärdighet, hindra makten att knytas upp till en person med alla efterföljande negativa konsekvenser som favoritism, klientilism och andra intressekonflikter. Och de riskerna finns nu också, vilket framgår när *La France Insoumise* vill göra parlamentsvalet till en fråga om att ”välja” Jean-Luc Mélenchon till premiärminister och göra det ”vi” som *l'Union populaire* står för till ett ”jag” kring ledargestalten.

Men de ställningstaganden som gjorts om parlamentets ställning, om etiska regler och lagstiftningsprocedurer, såväl i de avtal som ingåtts denna vecka som i kapitlet ”Demokratien och institutionerna” i valprogrammet *L'Avenir en commun*, Gemensam framtid, är viktiga antikroppar mot eventuell urspårning, som en seger i presidentvalet inte nödvändigtvis skulle ha inneburit något skydd mot.

Överenskommelsen om *L'Union populaire* kom nästan på årsdagen av folkfrontens valseger den 3 maj 1936. En valframgång som åtföljdes av en resning bland arbetarna och framtvungade avgörande sociala landvinningar i juni 1936. Men ett annat datum kommer också i tankarna, ett datum som förebådade denna vändning i ett läge då skuggorna hopade sig över Europa.

Den 5 mars 1934 enades tre intellektuella och representanter för olika delar av vänstern, filosofen Alain för de radikala, etnologen Paul Rivet för socialisterna och fysikern Paul Langevin för kommunisterna, i ett gemensamt upprop ”till arbetarna” mot hotet från extremhögern. Det var födelseakten för *Comité de vigilance des intellectuels antifascistes*, intellektuella antifascisters vaksamhetskommitté.

De förklarade sig ”eniga bortom alla meningsskiljaktigheter” inför den faran och beslutna att ”rädda det folket erövrat i form av fri- och rättigheter”, beslutna att ta kamp ”mot korrupcion och svek”.

”Vi tänker inte låta de korrupta återropa dygden”, skrev de. ”Den vrede som penningsskandalerna lett till tänker vi inte låta bankerna, rösterna, vapenhandlarna, vända mot Republiken, som består av det arbetande folk som lider, strävar efter och kämpar för sin frigörelse. Vi tänker inte, som i Tyskland, låta finansoligarkin utnyttja missnöjet bland de massor den orsakat ruin för.”

De som idag pekar finger åt den enade vänstern efter att inte själva ha kunnat hindra detta dödliga hot från att återkomma, eller rent av genom sin feighet hjälpt det på traven, är helt betydelselösa inför denna kraftsamling.

Att gripa detta oväntade tillfälle till enhet mellan olika delar av vänstern är helt enkelt att fortsätta att spärra vägen för neofascismen på samma sätt som när man i första omgången av presidentval röstade på den vänsterkandidat, som hade de största chanserna att gå vidare, och sedan på den sittande presidenten i andra valomgången – i båda fall för att hindra Marine Le Pen från att gå till den avgörande omgången och för att hon sedan inte genom en olyckshändelse eller av ren slapphet också skulle bli vald.

Att däremot inte gripa detta tillfälle och ägna sig åt att karikera och förolämpa denna vänster vore att göra sig till medbrottsling med de skuggor som växer.

NPA säger nej till Vänsterunionen

Mathilde Goanec, Pauline Gaulle

Mediapart, 7 maj 2022

NPA – Nya antikapitalistiska partiet – vill inte liera sig med Jean-Luc Mélenchons *La France Insoumise* (LFI) inför parlamentsvalet i Frankrike. Orsak: att socialistpartiet anslutit sig till koalitionen, vilket flyttat den politiska tyngdpunkten och gjort att NPA skulle tilldelas färre valkretsar.

Olivier Besancenot kommer inte att vara språkrör för vänsteralliansen *Nouvelle Union populaire écologique et sociale* (*Nupes*) [Ny Folklig Ekologisk och Social Enighet], Philippe Poutou kommer inte att ta plats i nationalförsamlingen och NPA kan ställa upp med egna kandidater och konkurrera med vänsterunionen. Det har *Conseil Politique National* (CPN) [Nationella politiska rådet] i den trotskistiska organisationen beslutat. Beslutet föregicks av tre veckors diskussioner och fem ”förhandlingsrundor” med Mélenchons organisation om att ansluta sig till koalitionen mellan LFI, socialistpartiet, de gröna och kommunistpartiet inför parlamentsvalet den 12 och 19 juni.

I en kommuniké understryker NPA sin vilja till enhet – i samband med regionalvalen ingick man för övrigt allianser med LFI i flera regioner – men framhåller också sina meningsskiljaktigheter. ”Under diskussionerna med de övriga politiska krafterna förändrades tyngdpunkten gradvis och reducerade det som utgjort alliansens styrka: brytningen med liberal politik”, skriver NPA som också är kritisk mot att så få valkretsar tilldelats aktivister från utsatta förortsområden.

Framför allt är det överenskommelsen med socialistpartiet som blivit till ”den röda linjen” för NPA. Avtalet med socialisterna skulle inte bara, enligt NPA, ha tvingat Vänsterunionen att späda ut sitt politiska program – bl a ska LFI ha tagit bort ordet ”omedelbart” i den del som handlade om höjda minimilöner, gjort brytningen med det ”liberala Europa” betydligt vagare och ändrat ”pension vid 60 års ålder åt alla” till ”rätt till pension vid 60 år”. Men det skulle också automatiskt, som en följd av avtalet, ha lett till en minskning av de valkretsar som tilldelats det antikapitalistiska partiet.

”Vi beklagar att *Union populaire* [Mélenchons valorganisation] hellre valt att söka en överenskommelse med de delar som ägnat sig åt att förvalta det rådande systemet än att komma överens med NPA” konstaterar partiet, inte utan en viss bitterhet. Man antyder ändå att man i praktiken kan tänka sig att stödja en del av vänsterunionens kandidater beroende på deras profil.

Felände pusselbit

Efter flera veckor av förhandlingar och i ett läge då Jean-Luc Mélenchon den 7 maj offentliggjorde sin nya strategi inför parlamentsvalet framstår trotskistpartiet som något av den felände pusselbiten i vänsterunionen. En betydande förlust för LFI, som med NPA till vänster om sig och socialistpartiet till höger om sig hade velat positionera sig som den perfekta mittpunkten i alliansen. Ett bakslag även för ett NPA som hamnat i bakvatten och är i behov av en nystart.

Manu Bichindaritz, medlem av NPA:s verkställande ledning och som deltagit i förhandlingarna, talar rent av om ”ett missat tillfälle”, även om han också framhåller att NPA i många valkretsar med väl förankrade vänsterkandidater kommer att uppmåna till en röst på vänsterunionen. Fast inte på kandidater från socialistpartiet.

”Problemet är att förutsättningarna för diskussionerna förändrades med tiden. Socialistpartiet dök upp i scenariot trots att det inte ursprungligen var tänkt så, vilket ledde till en rejäl omfördelning av valkretsarna”, säger Bichandritz, som framhåller att om en överenskommelse skett på basis av resultatet i presidentvalet skulle NPA med sina 0,77 procent ha tilldelats 15 valkretsar och socialistpartiet, med sina 1,7 procent, 31 valkretsar. ”Men nu blev resultatet att socialistpartiet får 70 medan vi erbjöds fem, varav en i Gironde [Bordeauxområdet där Philippe Poutou har sin bas], och dessutom svarade de inte mot de ställen där vi har bra förankring. Och sen i grunden är det ju så att ingen ska få oss att tro att Mélenchon med socialistpartiet i släptåg står för någon radikal vänster.”

”I grund och botten var vi inte riktigt önskvärda”, sade NPA:s presidentkandidat Philippe Poutou i en intervju.

En uppfattning som delas av den facklige aktivisten Xavier Mathieu, tidigare i kretsen kring Lutte Ouvrière, men som under vintern anslöt sig till Jean-Luc Mélenchons kampanj inför presidentvalet. I en skarp attack säger Mathieu: ”Varför återuppväcka ett socialistparti som genom sina svek förtjänade att få vara kvar där man hamnat – på bårhuset – samtidigt som man inte velat få till stånd någon överenskommelse med mina kamrater i NPA. Det enda parti man inte lyckats komma överens med är också det enda som inte ägnat sig åt att kräkas på Jean-Luc Mélenchon och hans plattform under presidentvalskampanjen.”

Inom LFI beklagar man också att NPA, ”en verklig kraft av aktivister”, är med på tåget. ”Det är synd, det hade varit intressant med Besancenot som språkrör och folk från NPA i nationalförsamlingen”, säger Éric Coquerel, ett ledande namn inom LFI och som själv har nära 20 år bakom sig som medlem av Ligue communiste révolutionnaire. Som ansvarig för relationerna med de övriga partierna tillbakavisar han allt tal om att Vänsterunionen skulle gått med på att ”mjuka upp” sina positioner för att få med socialistpartiet.

”För övrigt var förhandlingarna mycket komplicerade eftersom NPA kunde ändra uppfattning flera gånger om dagen. Och eftersom vi samtidigt höll på att förhandla med de andra partier ledde det till att det till slut inte fanns tillräckligt många valkretsar att föreslå dem”, säger Éric Coquerel, som skyller misslyckandet på ”interna problem” inom NPA, att partiet är kluvet mellan en mer enhetsvänlig inriktning och en mer självständig linje.

Frågan om valallianser har splittrat NPA de senaste åren. Gaël Quirante, medlem av minoriteten i NPA:s ledning, har hela tiden varit motståndare till en uppgörelse. ”Unionen har som främsta syfte att se till att olika organisationer kan få så många deputerade som möjligt, det har gått före allt annat. Men det kommer inte att hålla 30 sekunder vid minsta offensiv från arbetsgivarsidan”, säger Quirante, som är medlem av den fackliga organisationen SUD PTT 92 [en av de fackliga organisationerna inom postverket]. ”Den nya vänsterunionens program ligger längre till höger än Mitterrands gemensamma program på 1970-talet och längre till höger än den kamp vi för”, säger han. Och tillägger att LFI:s ”reformistiska hållning” hur som helst ligger alltför långt ifrån den revolutionära vänsterns traditioner.

I varje fall kommer *Nupes* (Ny Folklig Ekologisk och Social Enighet) att få klara sig utan NPA. Myriam Martin, f d språkrör för NPA som 2012 anslöt sig till Mélenchons *Front de gauche*, säger att hon inte är ”alldeles förvånad” över vad hennes gamla parti beslutat och säger även hon att ”intern problematik nog spelat in”.

”Men NPA borde haft en uppgift att fylla och kunnat spela en roll för att förankra koalitionen till vänster”, säger hon. ”Det positiva är att diskussionerna ändå lett till att man är villiga till ett visst stöd och det hade varit otänkbart för bara några månader sedan. Och det får ses som ett klart framsteg.”

Olivier Besancenot: "Ukrainakriget har delvis gjort den franska vänstern paralyserad"

Laurent Geslin, Mathild Goanec

Mediapart, 11 maj 2022

Hur ska man förhålla sig till kriget i Ukraina som antikapitalistisk aktivist? Efter ett besök i Ukraina anser Olivier Besancenot att de progressiva krafterna i Europa måste ge ett tydligare stöd till Ukrainas folk, som blivit ett offer för rysk imperialism.

Mellan den 3 och 8 maj var Olivier Besancenot i Ukraina tillsammans med en rad företrädare för olika europeiska vänsterpartier.

Vad låg bakom resan?

Vi blev inbjudna av Sociala Rörelsen, en ukrainsk vänsterorganisation som samarbetar med Europeiska nätverket för solidaritet med Ukraina och mot kriget. Vi träffade politiska aktivister och fackligt aktiva. Vi träffade även två feministiska kollektiv (Feminist Workshop och Bilkis), som starkt engagemang talade om de kvinnor som blivit våldtagna i de ockuperade områdena eller sådana som fångats upp av nätverk av prostitution när de flytt landet.

Ett stort antal kvinnor deltar också i striderna och de har vittnat om den sexism som existerar bland de ukrainska trupperna. De kvinnorna pekade framför allt på att det inte handlar om "ryska bröder" som attackerat "ukrainska bröder", utan om ryska soldater som angriper män och kvinnor i Ukraina.

Vad slog dig mest i ett land som man i Väst inte visste särskilt mycket om före kriget?

Det mest överraskande var hur mycket det politiska livet fortsätter trots kriget och som förstås skiljer sig åt avsevärt beroende på var man befinner sig i landet. De sociala frågorna har inte alls försvunnit. De fackligt aktiva vi träffade deltar i motstånd mot Putin, men fortsätter också kampen mot den liberala politik president Zelenskyj för. Hans regering utnyttjar till exempel kriget för att göra det lättare att avskeda på fabriker och företag.

Sedan finns det miljöaktivister som protesterar mot avverkning av skogar, något som upphörde före kriget men nu åter blivit tillåtet. Den kampen är alls inte meningslös. Rent politiskt vill också medlemmarna av vänstern i Ukraina understryka för vänstern i Frankrike och Europa att den ryska invasionen har ett namn: det är en imperialistisk offensiv.

Drygt trettio år efter att Sovjetunionen upplöstes är det fortfarande inte lätt att kalla sig vänster i Ukraina ...

De aktivister vi träffade kallar sig socialister. I Ukraina har man antagit en lag om "de-kommunistisering" [2015 – red.]: alla som kallar sig kommunister betraktas som allierade med Ryssland, även de som deltar i motståndet mot invasionen. Att hålla fast vid denna politiska identitet är ändå betydelsefullt på sikt. De aktivisterna gör motstånd mot den ryska imperialismen och förespråkar ett demokratiskt samhälle som inte har något som helst att göra med de tidigare byråkratiska och totalitära systemen. De ingår därmed i en kontinuitet av anti-stalinistisk vänster, som alltid funnits i Ukraina och i Östeuropa allmänt. De har också upprättat kontakt med en del oberoende och oppositionella socialister i Ryssland, även om det idag är mycket komplicerat. Många ryssar med de åsikterna håller sig idag under jorden eller har flytt utomlands.

Finns något arv kvar från den berömde anarkisten Nestor Machno i dagens Ukraina?

Jag träffade två ”anti-auktoritära” aktivister från en anarkistisk bataljon i hemvärdet strax söder om Kyiv. I hela Europa görs insamling för att förse den bataljonen med utrustning, hjälmar, drönare och skottsäkra västar. De aktivisterna är närmast lämnade åt sig själva, vilket för övrigt är fallet med många enheter inom hemvärdet. En appell har därför gjorts för att be europeiska frihetliga och antifascister hjälpa dem.

De här aktivisterna trycker på att man inte får stirra sig blind på Azovbataljonen. Wagnergruppen på den ryska sidan är av samma skrot och korn. De pekar framför allt på att det också finns vänsterfolk bland de stridande. I staden Kryvyj Rih har de fackligt aktiva sett till att många av medlemmar enrollerat sig i försvarsenheterna i regionen.

Hur ser NPA på det krig som pågått i Ukraina sedan 2014?

Vår uppfattning är enkel: vi står på de förtrycktas sida, aldrig på förtryckarens. Min förhoppning är att det genom att inleda en direkt dialog med feminister och fackligt aktiva i Ukraina ska bli möjligt för nya delar av vänstern i Frankrike att inse att det finns en vänster i Ukraina också. En konkret solidaritet är redan på väg att uppstå mellan järnvägsanställda och järnvägsanställda, sjuksköterskor och sjuksköterskor, mellan anställda inom energisektorn och anställda inom energisektorn, akademiker och akademiker. Inom NPA anser vi att vår uppgift är att agera solidariskt med det folk som kämpar för sin frihet, oavsett vem angriparen är.

Imperialism är inte bara förbehållet engelsktalande, den handlar inte bara om USA:s politik i Latinamerika. Det finns en fransk imperialism och en rysk. Det handlar om en verklighet som svarar mot ekonomiska syften och har en historisk grund. Den ryska imperialismen knyter an till tsartidens expansionism och som bolsjevikerna gjorde slut på efter 1917 när man uttalade sig för rätten till självbestämmande. För den stalinistiska kontrarevolutionen. Putin lät för övrigt inte bli att ställa Stalin mot Lenin i samband med krigsförklaringen.

Vad finns det för lärdomar för vänstern i Europa av detta krig?

Jag gör inte anspråk på att komma med några som helst pekpinor. Jag anser bara att detta krig är oerhört viktigt i arbetet på att återuppbygga en radikal vänster i Europa. Kriget i Ukraina innebär slutet på en cykel, där kapitalisterna talade om en ”globalisering som åt alla lycka bär”. Rivaliteten mellan olika block har återkommit de senaste åren och Putins Ryssland strävar efter att skaffa sig nya tillgångar utanför de egna gränserna. Rosa Luxemburg sade ju för övrigt att krig ofta är en förlängning militärt av en konflikt som tidigare bara utspelats på den ekonomiska terrängen. Den rivaliteten finns också i Ukraina och utvecklingen av kriget kommer att få betydelse för de politiska och sociala krafterna runt om i världen. Läget kommer inte att bli detsamma om imperialismen vinner eller förlorar.

Vad anser du om den hållning *La France Insoumise* [Det okuvliga Frankrike – Jean-Luc Mélenchons organisation] intagit i kriget och hade det någon betydelse för diskussionerna med NPA inför parlamentsvalet i Frankrike?

Jag tänker inte uttala mig för *La France Insoumise* och jag tänker heller inte komma med några råd. Det jag vet är att vi behöver en kollektiv rörelse, så bred och enad som möjligt, för att kunna bedriva ett aktivt solidaritetsarbete med vänstern i Ukraina. Och det måste ske oberoende av politiska olikheter.

Idag är den franska vänstern drabbad av en form av paralyt: är man för att de ryska trupperna ska dras tillbaka är man med nödvändighet CIA-agent och tvärtom: säger man att Nato är en del av problemet blir man avfärdad som agent åt FSB [den ryska säkerhetstjänsten]. Vi måste inse att frågan är komplex, förstå vad som händer där borta och att detta krig inte får bli något skammens plåster som inte går att göra sig av med.

Vad anser du om vapenleveranser till Ukraina och de ekonomiska sanktionerna mot Ryssland? De senare kan leda till kraftig inflation i Väst och på sikt drabba de sämst ställda här ...

Vi förstår att ukrainarna vill ha vapen, i synnerhet defensiva sådana för att kunna kontrollera luftrummet. De vi träffade i Ukraina sade gång på gång att de inte kunde förstå att andra vill tala om hur motståndet ska gå till.

När det gäller ekonomiska sanktioner är vi för sanktioner mot oligarkerna, men dit har vi ännu inte kommit. I Storbritannien och på Cypern har det inte gjorts en hundradel av vad som borde göras.

Miljöaktivisterna i Ukraina säger också att det brådskar att dra alla slutsatser av vårt beroende av olja och gas men också av riskerna med kärnkraft. Vad skulle ske om kärnkraftverk blev träffade under striderna? Kriget i Ukraina reser åter frågan om energiomställningen. De fackligt aktiva i Ukraina är stolta över sina industriella resurser, att man producerar energi, men de har heller inga problem med att inom ramen för Sociala Rörelsen diskutera med miljöaktivisterna.

Ukrainarna säger sig idag vara redo att slåss tills man segrat. En del europeiska diplomater talar däremot om att få ett slut på konflikten och hitta en utväg för Ryssland. Hur ska fred uppnås och till vilket pris?

Ukrainarna måste avgöra det, inte vi. Vi får inte bestämma över dem. Frågan om en varaktig fred är förstås något som angår alla men i första hand handlar det om att solidarisera sig med dem som är de främsta offren för Putins politik, det ukrainska folket, men också ryska folket. Och det är bråttom. Och de ukrainare jag träffat har inte samma inställning som de hade i början av kriget. Möjligheterna av ett eldupphör och en överenskommelse blir bara mindre ju längre tiden går och desto fler krigsförbrytelser som avslöjas ...

Rätten till självbestämmande handlar antagligen inte bara om att anordna en folkomröstning eller tvinga fram en militär lösning. En genuin demokratisk process måste leda till att alla ukrainare, i landets västra del som i öst, kan bli delaktiga i den lösning man kommit fram till. Det innebär att vi måste låta dem fritt bestämma om hur Ukraina ska se ut när väl de ryska trupperna dragits tillbaka. Utan att fastna mellan den ryska imperialismen, som invaderat landet, och Västs intressen. Utan att det sker med en pistol mot tinningen. Utan att alla andra ser sig tvungna att tala om för ukrainarna vad som bör göras.

I Ukraina verkar det finnas en vilja av att ”vända upp och ner på bordet”, att skapa en ”reset”, stuva om, av det politiska systemet i landet. Samhället har sett till att försvara sig och folk säger att man efter kriget måste frigöra sig från oligarkernas inflytande. Folk vill själva avgöra sitt öde ...

Uttrycket *reset* hörde jag faktiskt en hel del. Många vill bli av med oligarkerna en gång för alla och få slut på korruptionen. Här är frågan om att avskriva Ukrainas statsskuld en nyckelfråga. Medlemmarna av Sociala Rörelsen vill omedelbart ta itu med alla de frågorna och inte vänta på någon ljusnande framtid. Och det är en demokratisk vitalitet som är livaktig också mitt under kriget.

Bland dem finns ingen uppdelning mellan soldater som åker till fronten å ena sidan och aktivister som håller liv i demokratiska diskussioner å den andra. I själva verket är de båda världarna intimt sammankopplade. En del enheter inom armé och hemvärn har för övrigt själva inrättat embryon till självorganisering.

Sverige och Finland kommer med all säkerhet att ansöka om medlemskap i Nato. Är man tvungen att välja mellan Ryssland och Nato eller kan man kritisera båda parter?

Vi kritiserar Ryssland och självklart också Nato, som inte bara borde ha upplösts när Warszawapakten gjorde det 1991, utan fortsatte att stärkas och då inte för att försvara mänskligheten ... Nato kommer alltid att vara en del av problemet och inte av lösningen.

Vad tycker du om EU:s agerande i kriget i Ukraina?

Det är helt enkelt motbjudande att sortera flyktingar utifrån ursprungsland vid EU:s gränser. I början av kriget sade premiärminister Jean Castex att Frankrike kunde ta emot 100 000 ukrainare, och det är ju bra. Hur många gånger har vi inte fått höra när vi försvarade fri rörlighet och rätten att installera sig att det visserligen var hedervärt men fullständigt omöjligt i praktiken. I åratal har jag fått höra ”visst, vi skulle vilja, men det går inte”.

Idag har vi sorgliga bevis för att när det inte skedde något mottagande av flyktingar från Afghanistan, kurder eller syrier berodde det inte på att myndigheterna inte klarade av det, utan för att de inte ville.

För ett annat Europa, ett arbetarnas och folkens, som bryter med de liberala fördragen måste vi utgå från oerhört konkreta saker. Våra kamrater i Ukraina kräver mycket och mycket debatt. De vill få detaljerade kunskaper om vad den europeiskas integrationen inneburit i termer av sociala och demokratiska rättigheter för de länder i Östeuropa som anslutit sig till EU. I själva verket hyser heller inte anhängarna av anslutning till EU några illusioner om att den kollektiva styrkan kommer att behövas för att nå fram till en frigörelse som alla blir delaktiga av